

Дневният живот на нощните пеперуди

Първо място в конкурс „Нов български роман“ на издателство „Сиела“

Напоследък не гледах на четенето с много добро око. Не познавам никой, който е станал добър човек, защото е чел много. На четенето се приписват излишно много добродетели. Но защо никой не споменава порочния му характер? Наблюдавах как четенето дава само повече власт на лошото. То правеше онова, което правеха и парите, с тази разлика, че за лошата страна на парите никой не хранеше съмнение. Някога четенето може и да е било полезно, но в новия век служи на злото.

Запознайте се с Нина Бранкович – забавна, привлекателна, умна, трийсетгодишна и – както всички нас – професионално неудовлетворена. След един инцидент чашата прелива и Нина решава рязко да смени посоката на живота си. Заедно със своя приятел Даниел, умен, арогантен, секси, и – какво да се прави момичета - да, гей, се впускат в авантюра, която ще промени живота им завинаги.

Дневният живот на нощните пеперуди на Деница Дилова е дръзко пиршество на остроумието, абсурда и цинизма на едно време, което на пръв поглед носи цялата свобода на неограничените възможности, а всъщност ни парализира в оковите на добре устроеното ежедневиe.

10-11

На следващия ден следобед разбрах, че нещата не отиват на добре. Разбрах го в момента, в който седнах пред компютъра, отворих тефтера с информацията, източих снимките от служебния Pentax и осъзнах, че няма да мога да напиша нито ред. Не само сега, но и утре, в другиден, никога. И не ме мързеше. Просто вече не ми се правеше това, което правех седем години, ден след ден.

Мисълта, че утре ще прилича на днес, скова движенията ми. Фанатична работа по осем часа дневно, всеки ден, до края на живота. Защо, по дяволите, си го причиняваме?!

Когато разбрах, че работата ми вече не ме интересува и постоях около седмица, без да правя нищо, започнах да си търся оправдание за пред себе си. Например, че бях наследница на човекоподобна маймуна, космата красавица, която по цял ден е висяла на клона и се е пощела. Една прекрасна маймуна на средна възраст, с добри шансове за

реализация в стадото. Сладък женски примат, за който ще кандидатстват поне два мъжки екземпляра и моята прародителка ще избере по-силния за чифтосване. Това ще е единственият избор, който ще ѝ се налага да направи. Една маймуна в мир със себе си. Успях да си представя, че аз съм тя, че никой не очаква нищо от мен и не се налага. За миг усетих допир до пълното щастие. После се опомних и видях колко зле се е отнесла еволюцията с мен.

Каквото и да избирах, все страдах. Към свежия поток на мисълта, с който се гордеех – моя единствен капитал, – се задаваха тъмни облаци, оформяше се циклон. И щеше да докара много беди на главата ми. Такива като мен ставаха опасни и за околните. Бях класически случай на синдрома на крайното повишение – патологично състояние на служител, който е достигнал нивото на своята служебна некомпетентност. Цялата работа в машината на вестника, който оглавявах, се вършеше от останалите. Ако сега някой ме застреляше, ритъмът на работа с нищо нямаше да се наруши.

Изпробвах в течение на два дни да посещавам разни събития, без да записвам и да снимам. Всички услужливо се втурваха да ми изпращат прессъобщения и снимки. В днешно време всеки снима, дори чистачката, и всички искат да се видят във вестника. Вече нямаше институция или елементарна фирма без пиар. Тези хора ни изядоха главата. Помощничката ми сортираше материалите и снимките в папка за текущия брой. Дизайнерът нареждаше нещата като пъзели. Не трябваше да съм гений, за да осъзная, че бях абсолютно безполезна.

Пътят беше един – надолу.

15

Британският икономист Джон Мейнард Кейнс през 1930 година прогнозира, че заради технологичния напредък в бъдеще (според него след около 30 години) работната седмица ще стане 15 часа. Имам приятели, които сега, в XXI век, работят толкова на денонощие. Нещата не се подобряват – те се влошават. Работата води след себе си още и още работа. На много места по света вече се усетиха, че ако намалят работните часове, ще направят невероятни икономии. Само производството ще куца, но то в един момент може да не е онова, към което се стреми човечеството, произвело до момента предостатъчно от всичко.

Всички имахме една простичка мисъл в главата – какво ще ядем за обяд. За нищо друго не проявявахме каквото и да е усилие. Човек усеща най-добре живота, когато е гладен. Тогава му се отварят всички сетива. Това означава до обяд. Висенето на работа следобед не води до резултати. Изчислявала съм си колко време работя следобед – не повече от трийсет-четирийсет минути, и то след непосилни волеви напъни. Следобед в организма не работи нищо друго, освен стомахът и дебелото черво. Следобед на бюрата седят мекотели, които симулират трудов ентузиазъм, смилайки обяда си с мисъл за това какво ще вечерят. В Принципа на Питър е заложено, че бюрократичната организация е ориентирана към посредствеността, която е способна, без да умува и да роптае, да изпълнява указания. Рядко служителите го правят с възторг, най-често с презрение. Това, което ни държеше прави, бяха нашите 15–30 минути кафе с цигара.

Къщата ни беше вълшебна. Непрекъснато намирах нови и нови съкровища. На тавана камари със старинни честитки и картички. В мазата причудливи свещници, порцеланови фигурки и малки шишенца с интересни запушалки. Открих и кутия за шапки, в която си слагах най-ценните неща – стъклените топчета, фибите и диадемите. А най-голямото съкровище открих няколко дни след като навърших осем. Всъщност първо го намери котаракът ми Серьожа. Една вечер се въртеше като луд около стената на къщата. Реших, че е видял мишка или прилеп. Осветих с едно фенерче това, което бе привлякло любопитството му. Оказа се огромна пеперуда – залепена на стената на около метър над тревата. Серьожа често ловеше нощни пеперуди и можеше да я хване, но този път нещо го спираше – очевидно такова чудовище не беше виждал. Аз също не бях. Това бе кондорът на пеперудите. Пеперудената птица Рух.

Открих името ѝ късно вечерта в една дебела енциклопедия.

Захлупих я с една шапка и я поставих на земята, върху един стар вестник. Не усетих да се противи, беше омаломощена по някаква причина, но нито крилата, нито пухкавото ѝ тяло бяха повредени. Мърдаше леко с пипалца, когато я поех с ръце. Поставих я в дланите си, беше по-голяма от двете ми ръце. Цялото ѝ тяло бе меко като кадифе, по иначе кафявите крила имаше поне още десет нюанса: лилавеещи, черносини, бежови. Беше перфектна в детската ми фантазия, сякаш я бе довело някакво вълшебство. Никога не бях виждала нещо по-красиво, нищо по-необикновено. Нищо по-близо до онова необяснимото друго място, за което пишеха в книгите.

Нея нощ старият Бранкович се върна по-пиян от друг път. Чух, че се скараха с мама, а после, когато тя легна до мен, чух, че ни заключи в детската стая. Той заспа в кухнята. Вече се развиделяваше, но нямаше как да излезем, а трябваше да отивам на училище и мама да отива на работа. След като уволниха татко дисциплинарно, тя като музикален педагог изкарваше прехраната. Двете с мама се измъкнахме тихо през прозореца, тъй като къщата беше на един етаж. Мама ми подаде и Серьожа, котарака ни, който спеше всяка нощ при мен в леглото. След това обаче не отидохме нито аз на училище, нито мама на работа. Тя ме накара да изчакам у едни съседни, забави се около час, а мен ме нагостиха с палачинки. После ме изведе оттам и тръгнахме към гарата.

– Къде отиваме, мамо? Изпуснах първия час – попитах притеснено.

– Ще отидем малко на гости на баба ти – каза мама. „При баба“ означаваше в Розенград, на триста километра от родния ми Ловеч. Когато отивахме при баба, то беше за цялата лятна ваканция – никога за по-малко от три месеца.

– Защо водим и Серьожа?

– Защото ще останем дълго – каза тя.

Стиснах Серьожа още по-силно. Нещо не беше наред.

Секунди преди влакът да дойде, се сетих за моето Голямо нощно пауново око. Заплаках с глас, но нямаше връщане. Във влака заспах, защото обожавах да ме люшкат, а и бях уморена до смърт от бягството от дома ни. Серьожа също спа, гушнат във врата ми. Смътно дочух някакви разпавии с кондуктора, че мама няма документи за самоличност.

Ние нямахме багаж, мама нямаше дори дамска чанта. Единственият ни багаж беше Серьожа, чието присъствие в купето също не бе консултирано с кондуктора.

Няколко дни след това се чувствах като чудовище. Не можех да си представя нещо по-страшно от това – да хванеш най-голямата пеперуда на света и да я изоставиш захлюпена, погребана жива. Изобщо не ми пукаше за пияния ми баща. Искях само да отметна шапката и пеперудата да може да излети. Знаех, че никога няма да видя такава пеперуда повече, както и стана. Някъде прочетох, че живеят кратко без да се хранят. На трийсет години все още не бях видяла втора такава пеперуда, мисля, че това бе последната от този вид. Без да искам, бях осъдила на смърт последното Голямо нощно пауново око.

173

Тези срещи на випуска по принцип бяха голям капан. Можеха да докарат един почувствителен човек до самоубийство. А някой съвсем лабилен можеше да почне да стреля в тълпата. Сред тези добре устроени в личен план жени и мъже една нереализирана мома като мен щеше да се чувства само неловко. Успелите професионално щяха да ми демонстрират високомерието си, а успелите в личен план – своето превъзходство. Ако пък не отидех, щяха да ме обсъдят зад гърба ми. Абсолютен капан за неудачници.

Реших да се наконтя с „женски дрехи“ – рокля и обувки. Рядко посягах към тях, защото се чувствах неудобно, а мъжете в мое присъствие се чувстваха още по-неудобно. Напъхвайки се в дънки и навличайки ризи, спестявах много мъки и на двете страни. Мислех си, ако ме попитат какво работя, да излъжа, че съм поетеса. Можех да им рецитирам чужди стихове цяла вечер, без никой да познае чии са. Както в руския филм „Куриер“, момчето го беше срам да каже, че работи като куриер, и излъга бащата на гаджето си, че е поет. После бъдещият тъст го помоли да прочете нещо свое, а куриерът рецитира стихове на някой от руските класици. Как се меняха епохите. В новия век е по-срамно да си поет, отколкото куриер.